

1 Obiekt

ZESPÓŁ OBIEKTÓW PARAFII NAJSWIETSZEGO SERCA JEZUSA, ŚWIETEGO
FLORIANA ORAZ ZGROMADZENIA SIÓSTR ELŻBIETANEK.

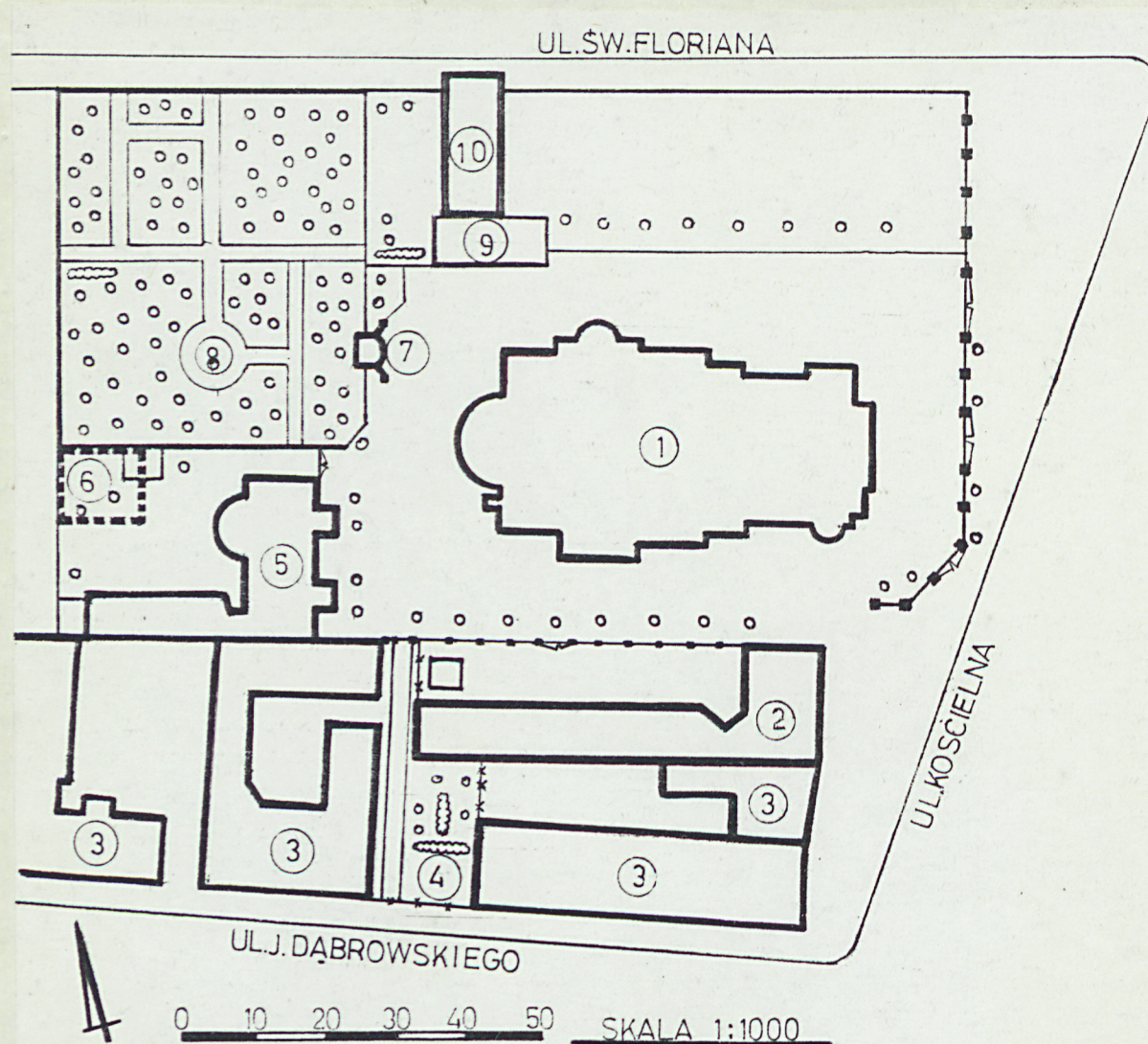
2 Czas powstania

1897-99r.

3 Miejscowość

POZNAŃ

11 Zdjęcia rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

1-KOŚCIÓŁ 2-DOM PARAFIALNY 3-KAMIENICE MIESZKALNE
4-KRZYŻ 5-DOM SIÓSTR ELŻBIETANEK 6-OCHRONKA 7-KAPLICA
8-FONTANNA W PARKU 9-GARAŻE 10 — DOM MIESZKALNY

4 Adres Parafia rzym.-kat.
ul. Kościelna 3
Poznań (języce)
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo poznańskie

gmina

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Posen

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo poznańskie

powiat

8 Właściciel i jego adres

Parafia rzym.-kat.
ul. Kościelna 3
Poznań

9. Użytkownik i jego adres

Parafia rzym.-kat.
ul. Kościelna 3
Poznań

10 Rejestr zabytków

Nr

636/WKup/A

data

19.07.2008

wpis - 193 2

29.06.1977

ul. 6 8 9/11/12 2 08.05

08.05

Najstarsza wzmianka o "Jeżycach" jest w dokumencie lokacyjnym miasta z r. 1253, a następną znajdujemy w dokumencie Przemka II o osadzeniu Jeżyc na prawie średzkim, w r. 1292. Gmina podmiejska Jeżyce, należała stale do starożytnej parafii św. Wojciecha, a w r. 1894, czyli w chwili erygowania tu parafii liczyła 14.000 mieszkańców. Kościół zbudowano według projektu "Królewskiego budowniczego" prof. Jana Rakowicza w stylu bazylikowo-romańskim w latach 1897-1899. Dzieło budowy prowadził Ks. prob. Walenty Kolasiński, a wspierał go komitet obywatelski z dr Franciszkiem Kozuszkiewiczem na czele. Prace murarskie wykonała firma Jan Bajon, konstrukcje żelazne firma H. Cegielski, witraże artystyczne fa. C.L. Türke w Żytawie /Zittau/. Organy o 30 rejestrach zbudowała świątowej sławy fa. Walcker z Ludwigsburga. Dzwony odlane zostały w roku 1899 przez firmę Ulrich w Apoldzie. Konsekracja uroczysta kościoła odbyła się w r. 1911 za proboszcza Ks. Wacława Mayera przez Ks. Biskupa dr Edwarda Likowskiego rządzącego archidiecezją, Asystenta Tronu Papieskiego. Bogatą polichromię kościoła wykonał w latach 1910-11 wybitny malarz z matejkowskiej "szkoły mistrzów" Tadeusz Sulima-Popiel ze Lwowa, szambelan papieski, opartą na motywach polskich ludowych. Po I Wojnie światowej parafia powiększyła się znacznie skutkiem napływu Polaków po odejściu Niemców protestantów na zachód. Grote Matki Boskiej

Sytuacja - zespół położony jest w części środkowej dzielnicy Jeżyce, po stronie północno-zachodniej Rynku Jeżyckiego w odległości ok. 70 m. Po stronie wschodniej przebiega ul. Kościelna, północnej ul. św. Floriana, południowej znajdują się kamienice mieszkalne oraz w odległości ok. 30 m ul. J. Dąbrowskiego, zachodniej domy mieszkalne. Teren ma ukształtowanie pochyłe w kierunku północno-wschodnim.

Kompozycja - centralnym obiektem kształtującym kompozycję jest kościół -1, w zespole znajdują się ponadto obiekty: kamienica -2, krzyż -4, Dom Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek -5, grota Matki Boskiej z Lourdes -7, fontanna i park -8, garaże -9, dom mieszkalny -10. Kościół usytuowany jest w centralnej części obszaru o kształcie zbliżonym do prostokąta. Dłuższa oś prostokąta znajduje się w osi kościoła i przebiega w kierunku wsch.-zach. Zaznacza się nieznaczne pochylenie terenu w kierunku północno-wschodnim. Kościół pseudoromański, trzynawowy w układzie bazylikowym z kruchtą i wieżą prostokątną, przykrytą dachem brogowym - w narożu północno-wschodnim. Prezbiterium zakończone absydą. Fasada z portalem półkolistym stopniowanym, powyżej oculus z rozetą, pod szczytem parawanowym fryz arkadowy. Do terenu zespołu kościelnego prowadzą trzy bramy wjazdowe, znajdujące się po stronie wschodniej. Teren otaczający kościół po stronie północnej i zachodniej pokryty jest brukiem. Po stronie południowej znajduje się kamienica z biurem parafialnym, salami katechetycznymi i mieszkaniami księży -2. Kamienica na rzucie litery "L" z fasadą główną zwróconą do ul. Kościelnej. Długie skrzydło po stronie zachodniej przebiega równoległe do osi kościoła. Teren w bezpośrednim sąsiedztwie kamienicy po stronie północnej tworzy rodzaj prostokątnego podwórza i oddzielony jest dawnym parkanem z niskiego muru ceglanego i filarów przykrytych daszkami dwuspadowymi. Między nimi płot z kutych prętów metalowych. Brama spoczywa na dwóch masywnych filarach. W sąsiedztwie parkanu znajduje się szereg wysokich drzew przesłaniających elewację kamienicy. Kamienica przyłączona została do parafii w r. 1909. Po stronie zachodniej w sąsiedztwie znajduje się pasaż, przebiegający w kierunku północno-południowym łączący ul. Dąbrowskiego z terenem kościelnym. Pasaż zbudowano w r. 1957 po wybużeniu niewielkich obiektów gospodarczych. Zbudowano wtedy krzyż drewniany -4, w tle posadzono krzewy i drzewa. Pasaż otoczony jest z dwóch stron wysokimi kamienicami. W części zachodniej zespołu znajduje się obiekt dwuskrzydłowy. Po stronie północno-zachodniej dziedziniec otoczony parkanem. W przeszłości na tym terenie znajdowało się przedszkole-ochronka -6. Budynek z elewacjami stylistycznie zbliżonymi do obiektu -5, rozebrany w latach 60-tych. Teren należący do Zgromadzenia Sióstr, wydzielony jest funkcjonalnie z założenia obiektów kościelnych. Po stronie północno-zachodniej znajduje się park, zajmujący teren na rzucie zbliżonym do kwadratu. Bogaty zróżnicowany drzewostan z świerkami, brzoźami, cisami, orzechami, topolami i in. Park podzielony jest ścieżkami ułożonymi prostopadle względem siebie, elementem centralnym jest fontanna -8, w kształcie koła otoczona murkiem kamiennym. Parkan otaczający park po stronie północnej, południowej i zachodniej zbudowano w formie muru ceglanego urozmaiconego płycinami wgłębnymi zakończonymi odcinkowo.

14. Kubatura

W kartach
szczegółowych.

15. Powierzchnia użytkowa

9500 m²

16. Przeznaczenie pierwotne

Sakralne, budynki mieszkalne,
ochronka, przytułek.

17. Użytkowanie obecne

Sakralne, budynki mieszka-
lne, przedszkole.

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

W r. 1949 do kościoła dobudowano dwie kruchty.
W r. 1950-53 przywrócono dawną polichromię witraża
Popiela. W r. 1966 polichromię odnowiono.

19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy,
konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Stan konstrukcji i elementów dekoracyjnych budynków -
dobry. Oczyszczenia wymaga elewacja wschodnia obiektu
-5. Dawny charakter założenia kościelnego zakłócony
został współcześnie zbudowanymi garażami -9.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Mapy archiwalne 2 1901, 1905r. Biblioteka
UAM.

22 Bibliografia

Geschichte der Kongregation der Granen Schewstern
- 1939 Wrocław. Dr. Schweter.
Kronika Kościoła Parafialnego p.w. Serca Jezusa i
św. Floriana - 1975r.
Aders Buch der Posen - 1903r.
Kronika Domu Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek.
Księga Adersowa miasta Poznania, r. 1928.

23 Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst Andrzej Pryszczeński, Wojciech Sobkowski 10.92.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Andrzej Pryszczeński, Wojciech Sobkowski

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograficzne Andrzej Pryszczeński, Wojciech Sobkowski

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów PSOZ-M KZ Pn neg K40

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26 Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27 Załączniki

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
POZNAŃ	ZESPÓŁ KOŚCIELNY	OPIS

c.d. p-tu 12.

ze studzienką wzniesiono w r. 1918.

Główny ołtarz z wielką statua rzeźbioną Serca Jezusa dłuta artysty-rzeźbiarza Władysława Marcinkowskiego zbudowano wedł.projektu inż.arch.

Kazimierza Rucińskiego 1921-22r.

Ambonę zbudowano w 1929r., a w prezbiterium osadzono dalsze okna witrażowe.

Centralne ogrzewanie parowe zaprowadzono w r. 1929. Stalle dębowe w prezbiterium

sprawił w r. 1937 Ks.prob. Czesław

Michałowicz. W r. 1945, w następstwie

walk w mieście świątynia znacznie

ucierpiała, a zwłaszcza jej wieża

około 54-metrów wysokości, zegar wie-

żowy, dachy itp. Odbudowa zniszczeń

zmusiła do zdjęcia strzelistego hełmu

ok. 15 m. z zegarem. W r. 1949 z okazji

jubileuszu 50-cio lecia kościoła,

dobudowane zostały 2 kruchty boczne wraz

z pomieszczeniami na paramenty i sprzęt

kościelny, dostosowane stylem do kościoła

romańskiego. W okresie międzywojennym

poddano podniszczoną polichromię części-

wemu odrestaurowaniu. Parafia kilkakrotnie

zmieniała swój obszar i liczbę dusz, odda-

jąc duże tereny, częściowo zamieszkałe, pod

założenie nowych parafii jak św.Michała

przy ul.Stolarskiej /w r.1932/i św.Wawrzyń-

ca /ks.Pallotynów/ w r.1947 i w r.1968, bądź

też na powiększenie innych, odstępując szereg

ulic jak np.dla parafii św.Jana Vianney

c.d. p-tu 13.

Po stronie wschodniej parkanu, na skraju kaplica z grota Matki Bożej oraz studzienką wzniesioną w r. 1918. Grota przykryta sklepieniem w wnętrzu rzeźba Matki Bożej. Łuk arkadowy spoczywa na dwóch kolumnach korynckich. Całość na murku o profilu fazowanym. Z dwóch stron anry oraz przylegające do nich spływy wolutowe.

W części górnej szeroki gzyms profilowany, poniżej girlandy. W

części północno-wschodniej założenia, znajduje się szeroki pas

trawnika na jego skraju po stronie południowej rząd wysokich

topoli. Po stronie zachodniej dawny dom mieszkalny -10, oraz współ-

czesne garaże -9. Obiekty o elewacjach otynkowanych stylistycznie

nie nawiązujące do pozostałej zabudowy zespołu obiektów kościel-

nych. Kościół -1, dom Zgromadzenia Sióstr -5 oraz w części kamie-

nica -2 posiadają elewacje z cegły zendrówki /mocno wypalonej/.

Materiał, konstrukcja.

W domu mieszkalnym -10 ściany murowane z cegły ceramicznej, stropy

z belek drewnianych i polepy z gliny. Konstrukcja dachowa płat-

wiowo-kleszczowa. /Pozostałe obiekty opisano w kartach/.

Wkładkę założył: Andrzej Pryszczewski 10.92.

(imię, nazwisko, data)

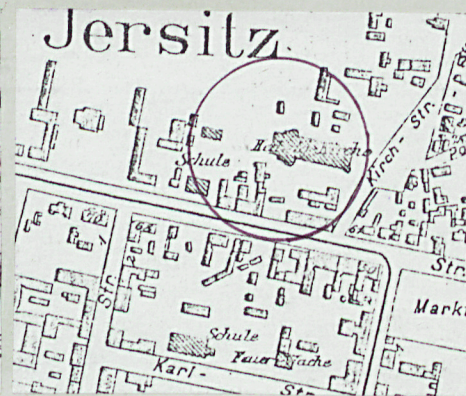
Miejsce przechowywania negatywów: MKZ

- v e r t e -

/w r.1928/ Imienia Maryi /Krzyżowniki/
w r. 1934 i w r.1968 oraz N.Zbawiciela
/ul.Fredry/ r. 1950.

1901

1905

1992

1

2

3

1. Miejscowość

POZNAN

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZESPOŁ OBIEKTÓW KOŚCIEL-
NYCH

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

ZDJĘCIA

9

10

11

12

13

14

1. Miejscowość

POZNAŃ

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZESPÓŁ OBIEKTÓW KOS-
-CIELNYCH

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

ZDJĘCIA

15

- I. Widok na kościół i kamienicę
2. Brama wjazdowa po stronie wsch.
3. Kościół-elew.wsch.
4. Dom zgromadzenia Sióstr-elew. pn. i dziedziniec.
5. Elew.pn.kamienicy-2.
6. Kaplica-7.
7. Kościół elew.zach.
8. Parkan i brama oddzielająca podwórze kamienicy-widok w kier.pn.-zach.
9. Drzewa i dom-8.

10. Fontanna w parku-8.

11. Krzyż-3.

12. Parkan i kamienica-2, widok w kierunku pd.-wsch.

13. Fragment parkanu z dawną głowicą filara.

14. Przejście na dziedziniec przy Domu Zgromadzenia Sióstr-5.

15. Krzyż i droga prowadząca z ul. Dąbrowskiego na teren kościelny.

16. Parkan w parku.

17. Plac i kaplica-7.

16

17